

**ЗАЯВА  
ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ  
СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ**

**проекту Регіонального плану управління відходами в Харківській  
області до 2030 року**

**1) ЗАМОВНИК:**

Департамент житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Харківської обласної державної адміністрації.

**2) ВИД ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування - стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Український науково-дослідний інститут з розробки та впровадження комунальних програм та проектів» на замовлення Департаменту житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Харківської обласної державної адміністрації розробляє проект Регіонального плану управління відходами в Харківській області до 2030 року (далі – План).

Проект Плану розробляється відповідно до Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р, на виконання завдань Національного плану управління відходами, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р, з урахуванням Методичних рекомендацій з розроблення регіональних планів управління відходами, затверджених наказом Мінприроди від 12.04.2019 № 142, та визначатиме головні напрями державного регулювання у сфері поводження з відходами з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994

року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Метою розроблення Плану є необхідність створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами у Харківській області на інноваційних засадах, впровадження стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами в Харківській області, вибір оптимальної системи поводження з відходами (визначення інфраструктури для роздільного збирання, перероблення, оброблення та видалення відходів; наведення інформації про заплановані технології та методи управління відходами), а також визначення практичних заходів, що необхідні для її впровадження.

Основними завданнями розроблення Плану є визначення конкретних суспільних, освітньо-виховних, організаційно-технічних, регуляторних, технологічних та технічних заходів, передбачених Національною стратегією та Національним планом, відповідальних виконавців і строків здійснення заходів, джерел та обсягів фінансового забезпечення, засобів контролю за станом здійснення заходів, проведення моніторингу результатів реформування у сфері управління відходами на території Харківської області.

План охоплює всі види діяльності у сфері поводження з відходами.

**3) ТЕ, ЯКОЮ МІРОЮ ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ВИЗНАЧАЄ УМОВИ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ АБО ОБ'ЄКТІВ, ЩОДО ЯКИХ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПЕРЕДБАЧЕНО ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ (У ТОМУ ЧИСЛІ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ, РОЗМІРУ, ПОТУЖНОСТІ АБО РОЗМІЩЕННЯ РЕСУРСІВ);**

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті третього цього Закону. Така планована діяльність підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» до другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля, включено:

- поводження з відходами:

операції у сфері поводження з небезпечними відходами (зберігання, оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення);

операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше;

- інші види діяльності:

утилізація, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів.

Так, проектом Плану передбачається планування влаштування інфраструктури для виконання операцій у сфері поводження з різними видами відходів. Реалізація окремих складових інфраструктури підлягатиме обов'язковій процедурі оцінки впливу на довкілля, зокрема:

*Створення інфраструктури для оброблення небезпечних відходів*

- приведення об'єктів оброблення небезпечних відходів у відповідність до встановлених вимог;

- припинення експлуатації/закриття об'єктів оброблення небезпечних відходів, які не відповідають встановленим вимогам;

- проведення рекультивації полігонів небезпечних відходів, які не відповідають встановленим вимогам;

- створення додаткових потужностей для оброблення небезпечних відходів на основі результатів проведеної інвентаризації в рамках розроблення регіональних планів управління відходів.

*Створення інфраструктури для поводження з відпрацьованими нафтопродуктів:*

- створення інфраструктури збирання та оброблення відпрацьованих нафтопродуктів.

*Створення інфраструктури для поводження з промисловими відходами:*

- створення централізованих об'єктів поводження з промисловими відходами на основі ТЕО у разі прийняття рішення про їх створення;

- проведення рекультивації полігонів промислових відходів, які не відповідають встановленим вимогам

*Створення інфраструктури для поводження з відходами будівництва та знесення:*

- створення об'єктів поводження з відходами будівництва та знесення;

- забезпечення функціонування централізованих потужностей для перероблення відходів будівельно-ремонтних робіт, обладнаних дробильно-сортувальним устаткуванням з потужністю близько 200-500 тис. тонн на рік;

- створення регіональних об'єктів, призначених для приймання та зберігання відходів будівельно-ремонтних робіт, з проміжним сортуванням і подрібненням за допомогою мобільних дробильно-сортувальних установок з потужністю 100-200 тис. тонн на рік;

- забезпечення функціонування мережі мобільних дробильних установок.

*Створення інфраструктури для управління відходами сільського господарства.*

*Створення інфраструктури для поводження з відходами електронного та електричного обладнання:*

*Створення інфраструктури для поводження з відпрацьованими батарейками та акумуляторами.*

*Створення інфраструктури для поводження з медичними відходами та медичними відходами у складі побутових.*

*Створення інфраструктури для збирання, зберігання, розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів, повторного використання та відновлення відходів, що утворилися після розбирання знятих з експлуатації транспортних засобів.*

#### **4) ЙМОВІРНІ НАСЛІДКИ:**

*а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:*

Фізичні, хімічні чи біологічні характеристики відходів створюють чи можуть створити значну небезпеку для навколишнього природного середовища та здоров'я людини та вимагають спеціальних методів і засобів поводження з ними. Крім того, обрані технології і методи управління відходами можуть створити нові або додаткові джерела забруднення атмосферного повітря, ґрунтів і ґрунтових вод, поверхневих вод (що пов'язані із ґрунтовими водами).

В ході здійснення СЕО мають бути оцінені ймовірні наслідки реалізації документа державного планування Регіонального плану управління відходами в Харківській області до 2030 року, зокрема, мають бути оцінені наслідки для таких компонентів довкілля:

- ґрунти;
- атмосферне повітря;
- водні ресурси;
- стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок);
- кліматичні фактори (у тому числі для боротьби зі зміною клімату, через управління викидами парникових газів від полігонів для розміщення відходів).

Наразі розвиток відповідної інфраструктури в Україні знаходиться на низькому рівні, запропонований проект Плану передбачає створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему поводження з відходами, що в свою чергу мінімізує шкідливий вплив на здоров'я населення.

*б) для територій з природоохоронним статусом;*

Під час здійснення СЕО, варто оцінити ймовірні наслідки від діяльності об'єктів інфраструктури поводження з відходами, що пропонується відповідно до Плану на:

території та об'єкти природно-заповідного фонду, їх охоронні зони, інші території та об'єкти, що мають особливу екологічну, природоохоронну, наукову, рекреаційну, естетичну, культурну, освітньо-виховну цінність.

За результатами СЕО встановити екологічні обмеження реалізації таких об'єктів інфраструктури управління відходами.

*в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення:*

Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, відсутні.

## **5) ВИПРАВДАНІ АЛЬТЕРНАТИВИ, ЯКІ НЕОБХІДНО РОЗГЛЯНУТИ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО;**

У 2014 році Європейський Союз і Україна підписали угоду про асоціацію (УА), що представляє собою новий етап в розвитку договірних відносин між Україною та ЄС, спрямованих на політичну асоціацію та економічну інтеграцію.

Україна має поступово відійти від домінування захоронення ТПВ, як основного способу поводження з відходами, до сортування і розділення їх на потоки для повторного використання, перероблення або утилізації з захороненням залишків відходів на "регіональних" полігонах, що відповідають вимогам ЄС; запровадити принцип розширеної відповідальності виробника та створити систему комплексного управління відходами Європейського зразка.

Запропонований проект Регіонального плану управління відходами в Харківській області до 2030 року містить:

- аналіз поточної ситуації з управління відходами;
- завдання, які слід виконати для покращення безпечної для довкілля підготовки для повторного використання, переробки, утилізації та видалення відходів;
- аналіз існуючих схем збирання відходів та наявних потужностей з перероблення, утилізації та видалення для окремих пріоритетних потоків відходів;
- оцінку потреби у нових схемах збирання, закритті існуючих потужностей, створенні додаткової інфраструктури поводження з відходами, та пов'язані з цим інвестиції;
- достатню інформацію про критерії розташування та про потужності підприємств та установок з перероблення, утилізації та видалення для окремих пріоритетних потоків відходів;
- загальні підходи до управління відходами, включаючи технології та методи управління ними, а також підходи до управління пріоритетними потоками відходів.

### ***Альтернатива 1:***

Затвердження запропонованого Регіонального плану управління відходами в Харківській області до 2030 року.

### ***Альтернатива 2:***

«Нульовий сценарій» - тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку відхилення зазначеного документа державного планування;

Оцінка ефективності вказаних альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

## **6) ДОСЛІДЖЕННЯ, ЯКІ НЕОБХІДНО ПРОВЕСТИ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ, ЩО ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬСЯ ПІД ЧАС СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ;**

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив людини, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Всі методи прогнозування об'єднують у дві групи: логічні і формалізовані.

До логічних методів відносять методи індукції, дедукції, експертних оцінок, аналогії.

При відсутності про об'єкт прогнозування достовірних відомостей і, якщо об'єкт не підлягає математичному аналізу, використовують метод експертних оцінок, суть якого полягає у визначенні майбутнього на основі думок кваліфікованих спеціалістів-експертів.

Метод аналогій полягає в тому, що закономірності розвитку одного процесу з певними поправками можна перенести на інший процес, для якого потрібно зробити прогноз.

Формалізовані методи поділяють на статистичний, екстраполяції і моделювання.

- Статистичний метод ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Сутність його полягає в отриманні і спеціалізованому обробленні прогнозних оцінок об'єкта через опитування висококваліфікованих фахівців (експертів) у певній сфері науки, техніки, виробництва.

- Метод екстраполяції полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє. Цей метод ефективний при короткостроковому прогнозуванні стосовно об'єкта, який тривалий час розвивався рівномірно без значних відхилень. Ґрунтується він на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку у прогнозованому періоді;

- Метод моделювання полягає у побудові моделей, які розглядають з урахуванням імовірної або бажаної зміни прогнозованого явища на певний період, користуючись прямими або опосередкованими даними про масштаби та напрями змін. При побудові прогнозних моделей необхідно виявити фактори, від яких суттєво залежить прогноз; з'ясувати їх співвідношення з прогнозованим явищем; розробити алгоритм і програми моделювання змін довкілля під дією певних факторів.

Для здійснення стратегічної екологічної оцінки будуть використовуватись вищевказані методи, зокрема буде здійснено:

- збір та аналіз інформації про поточний стан факторів довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників;
- проведення аналізу слабких та сильних сторін проекту Плану з точки зору екологічної ситуації;
- проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей;
- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;
- проведення оцінки впливу Плану на фактори довкілля та на стан здоров'я й добробут населення;
- моніторинг фактичних наслідків виконання Плану для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

### **7) ЗАХОДИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ РОЗГЛЯНУТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ;**

Під час здійснення стратегічної екологічної оцінки передбачається розглядати заходи із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків на довкілля, визначені законодавством та нормативно-правовими актами.

*Так, Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища», визначає загальні вимоги в галузі охорони навколишнього середовища при розміщенні, проектуванні, будівництві, введенні в експлуатацію, експлуатації, консервації, споруд та інших об'єктів.*

Законом встановлено, що використання природних ресурсів громадянами, підприємствами, установами та організаціями здійснюється з дотриманням обов'язкових екологічних вимог:

- а) раціонального і економного використання природних ресурсів на основі широкого застосування новітніх технологій;
- б) здійснення заходів щодо запобігання псуванню, забрудненню, виснаженню природних ресурсів, негативному впливу на стан навколишнього природного середовища;
- в) здійснення заходів щодо відтворення відновлюваних природних ресурсів;
- г) застосування біологічних, хімічних та інших методів поліпшення якості природних ресурсів, які забезпечують охорону навколишнього природного середовища і безпеку здоров'я населення;
- д) збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, що підлягають особливій охороні;
- е) здійснення господарської та іншої діяльності без порушення екологічних прав інших осіб;
- є) здійснення заходів щодо збереження і невиснажливого використання біологічного різноманіття під час провадження діяльності, пов'язаної з поводженням з генетично модифікованими організмами.

*Передбачаються заходи із запобігання, уникнення, зменшення та усунення значного негативного впливу на окремі фактори довкілля, включаючи компенсаційні заходи, у відповідності до чинного законодавства (земельного, водного, про охорону тваринного і рослинного світу, державних санітарних норм і правил та ін.).*

- Підвищення обізнаності громадськості щодо запобігання утворенню відходів, включаючи ті, що біологічно розкладаються (з особливим акцентом на обґрунтований, тобто раціональний план закупівель продуктів харчування для запобігання утворення харчових відходів).

- Застосування заходів щодо запобігання утворення комунальних відходів, включаючи харчові відходи та інші, які біологічно розкладаються.

- Впровадження універсальної та відповідної системи для селективного збору та збирання відходів у джерелі принаймні таких фракцій комунальних відходів.

- Будівництво установок МБТ, в яких механічну частину потрібно використовувати для ефективного сортування відходів сировини та очищення відсортованих відходів у джерела.

- Розміщення комплексів перероблення відходів на відстані від житлової забудови відповідно до вимог діючого законодавства;

- Переоснащення існуючих підприємств новітніми технологіями з метою запобігання забрудненню компонентів довкілля.

- Планування будівництва/реконструкції установок (зокрема, установок МБП та споруд для переробки теплових відходів) таким чином, щоб вони відповідали критеріям найкращих доступних технологій (викиди від установок, включаючи запахи), та використанню технологій які були доведені багаторічним досвідом.

## **8) ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ЗВІТУ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ;**

Стратегічна екологічна оцінка буде виконана в обсягах, визначених статтею 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

*Пропонується така структура Звіту із СЕО:*

1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;

2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);



4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);

5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;

8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);

9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;

10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);

11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

## **9) ОРГАН, ДО ЯКОГО ПОДАЮТЬСЯ ЗАУВАЖЕННЯ І ПРОПОЗИЦІЇ, ТА СТРОКИ ЇХ ПОДАННЯ.**

Зауваження і пропозиції до Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки проекту Регіонального плану управління відходами в Харківській області до 2030 року *подаються до:*

Департаменту житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Харківської обласної державної адміністрації.

Адреса: пл. Свободи, 5, Держпром, 9 під'їзд, 5 поверх, м. Харків, 61022.

*Відповідальна особа:* Леонід АНАНКО

контактні дані: e-mail: [uzkh@kharkivoda.gov.ua](mailto:uzkh@kharkivoda.gov.ua);

тел. (057) 705 21 45, (057) 705 21 47.

*Строк подання зауважень і пропозицій становить 15 днів з дня отримання цієї Заяви.*